

Nr 1067

Av herrar Sjönell och Börjesson i Falköping, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 62, angående organisationen av statliga publiceringsverksamheten.

(Lika lydande med motion nr 826 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 62 angående organisationen av den statliga publiceringsverksamheten föreslås att ett statligt förlag för allmän förlagsverksamhet inrättas. Syftet med förlaget är att ge statliga myndigheter och institutioner bättre service när det gäller utgivning av publikationer och upphandling av tryckeriarbeten samt att skapa en bättre organisation för distribution och marknadsföring av statligt tryck. Förlaget kommer enligt förslaget när det gäller självbärande eller i huvudsak självbärande publikationer att driva förlagsverksamhet i egentlig mening. I fråga om publikationer som i huvudsak är subventionerade kommer förlaget närmast att fungera som centralt serviceorgan och förmedlare av förlags- och tryckeritjänster för statsförvaltningen. Förlaget skall arbeta på affärsmässig basis och föreslås organiseras som ett helstatligt aktiebolag. Det förutsätts att förlaget skall samarbeta med det statliga tryckeriföretaget, Svenska reproduktionsaktiebolaget, SRA. Det är angeläget att den statliga publiceringsverksamheten, som numera har en mycket betydande omfattning, samordnas och förbättras i enlighet med de i propositionen angivna riktlinjerna. Förlagsverksamheten bör dock enligt vår mening ordnas helt fristående från den statliga tryckeriverksamheten.

I det utredningsförslag som ligger till grund för propositionen föreslogs en organisatorisk samordning av det tilltänkta statliga förlaget och SRA. Häremot reserverade sig tre av utredningens sju ledamöter samt flera av dess experter. De åberopade bl. a. tryckeriföretagens ökade grad av specialisering, den rådande överkapaciteten inom branschen samt framförde farhågor för att tryckeriet skulle komma att arbeta oekonomiskt i skydd av förlaget. Reservanterna ansåg därför att förlagsrörelsen borde bli fristående i förhållande till den statliga tryckeriverksamheten, som härigenom skulle kunna arbeta i fri konkurrens med andra tryckerier om förlagens order. Också näringsfrihetsombudsmannen har senare gett uttryck för att helt skilda tryckeri- och förlagsföretag är att föredra med hänsyn såväl till intresset av att inom den berörda verksamheten åstadkomma högsta möjliga

effektivitet i kostnadshänseende som till angelägenheten av effektivaste möjliga konkurrens över huvud taget.

I det nu föreliggande organisationsförslaget har vissa justeringar skett jämfört med den lösning som presenterades i det tidigare nämnda utredningsförslaget. Således skall enligt propositionen ingen formell organisatorisk bindning finnas mellan det tilltänkta förlaget och SRA. De olägenheter som reservanterna och näringsfrihetsombudsmannen pekat på kvarstår dock, eftersom det förutsätts att en samordning, exempelvis i form av ett långfristigt avtal om samarbete, skall äga rum mellan å ena sidan förlagets verksamhet och å den andra sidan verksamheten hos SRA. Samarbetsavtal torde innebära att förlagets tryckningsuppdrag skall gå till SRA så länge detta har ledig kapacitet — oberoende av om fördelaktigare pris, kortare leveranstid etc. skulle kunna erhållas på den fria marknaden. Farhågorna för konkurrensbegränsning — med de negativa konsekvenser detta på längre sikt måste få i effektivitets- och kostnadshänseende — står således kvar.

Riksdagen har i andra sammanhang som en bärande princip för förhållandet mellan enskilda och samhällsägda företag brukat hävda att konkurrensen företagen emellan skall ske på så lika villkor som möjligt. Denna princip bör självfallet också gälla beställningar av tryckeriarbeten, och de statliga tryckeriföretagen bör därvid inte ges någon förmånsställning.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att den statliga förlagsverksamheten organiseras helt fristående från den statliga tryckeriverksamheten enligt i motionen angivna riktlinjer.

Stockholm den 2 april 1968

Bengt Sjönell (cp)

Bengt Börjesson (cp)

i Falköping
